

прав», треба розуміти, як конституційне право підозрюваного, обвинуваченого при захисті від обвинувачення та особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, з метою отримання правової допомоги вибирати захисником своїм особу, яка є фахівцем у галузі права і за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи.

Крім того, положення ст.221 КПК України суттєво обмежують права сторони захисту на своєчасне отримання даних у справі, необхідних для оскарження основних процесуальних рішень, на підставі яких: здійснено затримання особи, обрано запобіжний захід, направлено повідомлення про підозру, тому було необхідно передбачити, що слідчий, прокурор не виграє відмовити сторони захисту у наданні матеріалів, на підставі яких були здійснені затримання особи на місці вчинення кримінального правопорушення чи безпосередньо після його вчинення. Під час ознайомлення з такими матеріалами досудового розслідування надати захиснику право робити необхідні виписки та копії, в тому числі шляхом фотографування.

Більше того, при аналізі норм КПК України, які регулюють правила участі захисника в кримінальному провадженні, нами не виявлені ті, що визначають умови правомірності заміни захисника. Так, задля захисту прав обвинуваченого та підозрюваного, заміна захисника може відбуватися лише за клопотанням або за його згодою.

Аналіз положень КПК України дозволяє говорити, що у ньому право на захист звужено. Його ж забезпечення є конституційним принципом кримінального процесу й однією з основних засад судочинства.

Питання практичного застосування норм КПК, полягають в тому, що то зі сторони обвинувачення відбувається ряд обмежень: 1) створюються перепони для реєстрації заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення; 2) непропорційно часто застосовується такий захід, як доступ до речей і документів приватних осіб; 3) здійснюється не передбачене законом вилучення речей і документів під час проведення їх огляду; 4) слідчими проводяться допити осіб за старими правилами (із обов'язковим складенням протоколів); 5) доказова інформація отримується на підставі запитів слідчих про надання певних відомостей, а не на підставі рішень слідчих суддів (як це передбачає новий КПК); 6) слідчими вноситься інформація про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, незважаючи на існування процедури оскарження податкових рішень-повідомлень, які є підставою для внесення інформації до Реєстру.

Підводячи підсумок, необхідно звернути увагу, що ми не поділяємо декларативні позиції, що діючий Кодекс суттєво посилить рівень захисту прав громадян. Принцип гуманізму навряд чи набуде свого європейського розуміння, а причина, на мій погляд, полягає навіть не в тому, що в даному законі досить багато нормативних недоліків. Просто за умов, коли в країні безкарно зневажають будь-який закон, базуючись на економіко-політичній доцільності - ухвалення навіть найдосконалішого кодексу - це спроба зашивати гнилими нитками стару рану.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 29 серп. 2011р.: (Офіц. текст). – К.: ПАЛІВОДА А.В., 2011. – 56с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : за станом на 11.08.13р. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Рішення Конституційного Суду України у справі №1-17/2000 від 16.11.2000р., №13-рп/2000 [Електронний ресурс] www.zakon.ua/doc/?uid=1014.7836.0
4. Моніторинговий звіт «реалізація нового кпк україни у першому півріччі 2013 року» [Електронний ресурс] <http://zib.com.ua/ua/pda/34710.html>

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАПОБІЖНОГО ЗАХОДУ У ВИГЛЯДІ ОСОБИСТОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Біляр Богдан Петрович, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ України
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін Національної академії внутрішніх справ *Глушко А.П.*

Особисте зобов'язання як запобіжний захід застосовується на підставі ухвали слідчого судді, суду за мотивованим клопотанням прокурора, слідчого, погодженого з прокурором, і має наслідком для підозрюваного,

обвинуваченого виконання ряду обов'язків, передбачених ч. 5 ст. 194 КПК, а саме:

- 1) прибувати до визначеної службової особи із встановленою періодичністю або за викликом у зв'язку з реалізацією завдань кримінального провадження, зокрема, для проведення процесуальних дій;
- 2) не відлучатися із населеного пункту, в якому він зареєстрований, проживає чи перебуває, без дозволу слідчого, прокурора або суду;
- 3) повідомляти слідчого, прокурора чи суд про зміну свого місця проживання та/або місця роботи;
- 4) утримуватися від спілкування з будь-якою особою, визначеною слідчим суддею, судом, або спілкуватися з нею із дотриманням умов, визначених слідчим суддею, судом;
- 5) не відвідувати місця, визначені слідчим суддею або судом;
- 6) пройти курс лікування від наркотичної або алкогольної залежності;
- 7) докласти зусиль до пошуку роботи або до навчання;
- 8) здати на зберігання до відповідних органів державної влади свій паспорт (паспорти) для виїзду за кордон, інші документи, що дають право на виїзд з України і в'їзд в Україну;
- 9) носити електронний засіб контролю.

Зазначені у ч. 1 статті 194 процесуальні обов'язки підозрюваного, обвинуваченого здебільшого стосуються обмеження щодо передбаченого ст. 33 Конституції України права на свободу пересування та вільного вибору місця проживання чи перебування і право вільно залишати територію України.

Так, місцем тимчасового перебування визначається місце, де особа перебуває у зв'язку із проїздом, відрядженням, лікуванням, відпусткою, навчанням та ін. Це може бути готель, санаторій, будинок відпочинку чи інші подібні приміщення, а також житлові приміщення, що не є місцем постійного проживання громадянина.

Тимчасове переміщення особи з одного району до іншого у межах міста, що має районний поділ, порушенням особистого зобов'язання не є. Однак необхідно враховувати заборону слідчого судді, суду на відвідування визначених місць, якщо така заборона передбачена в особистому зобов'язанні.

Місце постійного проживання особи визначається за офіційною його реєстрацією паспортною службою органів внутрішніх справ.

Під місцем постійного проживання слід розуміти житловий будинок, квартиру, службове житло, спеціалізовані будинки, а також інше житлове приміщення, в якому громадянин проживає за договором найму (піднайму), оренди або на інших підставах, визначених законодавством України.

Відповідно до ч. 2 статті 194 про роз'яснення підозрюваному, обвинуваченому покладених на нього обов'язків складається протокол роз'яснення підозрюваному (обвинуваченому) обов'язків, передбачених ч. 2 ст. 179 та ч. 5 ст. 194 КПК.

У разі невиконання покладених на підозрюваного, обвинуваченого процесуальних обов'язків вирішується питання про застосування більш суворого запобіжного заходу. Крім цього, на відміну від КПК 1960 р. законодавцем передбачається за невиконання обов'язків також накладення грошового стягнення у розмірі від 0,25 до 2 розмірів мінімальної заробітної плати.

Відповідно до п. 16 ч. 1 ст. 3 КПК розмір мінімальної заробітної плати визначається як грошова сума, що дорівнює місячному розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня календарного року, в якому приймається процесуальне рішення або здійснюється процесуальна дія [1].

КЗпП та ЗУ «Про оплату праці» закріплено, що це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за простій, некваліфіковану працю, нижче якого не може встановлюватись оплата праці за виконання працівником місячну норму робіт [3]. Відповідно до п. 5 ст. 38 Бюджетного кодексу України розмір мінімальної заробітної плати встановлено у ЗУ про Державний бюджет на відповідний рік. Єдиним винятком було «визначення» у 2010 р. розміру мінімальної заробітної плати відповідно до прожиткового мінімуму, який визначається ЗУ «Про встановлення прожиткового мінімуму та мінімальної заробітної плати».

Законодавцем чітко розподілено повноваження стосовно здійснення контролю за додержанням виконання особистого зобов'язання. Так, за підозрюваним контроль здійснює слідчий, за обвинуваченим – прокурор [2].

Слідчий та прокурор мають право доручити здійснення контролю за виконанням умов запобіжного заходу співробітникам інших підрозділів ОВС, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, які здійснюють супроводження у кримінальному провадженні. Зазначені працівники при виявленні порушень повинні інформувати слідчого, прокурора.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар - Тацій В.Я. – 2012 р.
3. ЗУ «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95-ВР

ПРОБЛЕМИ ПODOВЖЕННЯ СТРОКІВ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ ДІЙ ЗА КРИМІНАЛЬНИМ ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ

Лозова Тетяна Олегівна, студент навчально-наукового інституту права і психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права і психології Національної академії внутрішніх справ *Мазур О.С.*

Оскільки більшість злочинів вчиняється таємно, злочинці ретельно маскують свою діяльність, зростає кількість латентних злочинів. Гласними слідчими діями не завжди можливо встановити осіб, причетних до вчинення злочинів та довести їх вину. В цьому випадку єдиним джерелом доказової інформації можуть бути матеріали негласних слідчих (розшукових) дій, для яких строки проведення встановлено законом, що й зумовлює актуальність обраної теми.

Так, відповідно до положень ст.246 КПК, в рішенні про проведення негласної слідчої (розшукової) дії зазначається строк її проведення, який, у разі необхідності, може бути продовжений:

- прокурором, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням – до вісімнадцяти місяців;
- керівником органу досудового розслідування, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його або слідчого рішенням – до шести місяців;
- начальником головного, самостійного управління Міністерства внутрішніх справ України, Центрального управління Служби безпеки України, головного управління, управління Міністерства внутрішніх справ України та органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, регіонального органу Служби безпеки України в межах компетенції, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, – до дванадцяти місяців;
- Міністром внутрішніх справ України, Головою Служби безпеки України, керівником органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за рішенням слідчого, – до вісімнадцяти місяців;
- слідчим суддею, якщо негласна слідча (розшукова) дія проводиться за його рішенням у порядку, передбаченому статтею 249 КПК.

Таким чином, для визначення максимально допустимих строків проведення негласних слідчих дій, перш за все, слід з'ясувати порядок прийняття рішень про їх проведення, оскільки саме від цього, в залежності від суб'єкта прийняття рішення (слідчий, слідчий суддя або прокурор) і визначатимуться, відповідно до ст. 246 КПК, реальні строки їх продовження.

Виходячи зі змісту глави 21 КПК України, переважна більшість негласних слідчих дій проводяться на підставі ухвали слідчого судді. До цієї категорії відносяться такі дії: аудіо-, відеоконтроль особи (ст. 260); арешт, огляд і виїмка кореспонденції (ст. 261, 262); зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (ст. 263); зняття інформації з електронних інформаційних систем (ст. 264); обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи (ст. 267); установаження місцезнаходження радіоелектронного засобу (ст. 268); спостереження за особою, річчю або